

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

Załącznik nr 2 do Procedury oceny i wyboru grantobiorców

Wersja 1.3

Lokalne Kryteria Wyboru PROJEKTÓW GRANTOWYCH

LGD PARTNERSTWO DUCHA GÓR w ramach realizacji LSR 2014-2020

1. System oceny opiera się na jednakowym przyznawaniu punktów, zgodnie z punktacją wskazaną w kolumnie „punkty”. Jeżeli członek Rady uważa dane kryterium za spełnione, należy przyznać taką ilość punktów jaką wskazano w kolumnie, jeżeli uważa, że nie spełnione „0”.
2. Oceniający nie może przyznać punktów częściowych np. 0,3 pkt lub 1,3 pkt.
3. Oceniający opiera się na definicjach zawartych w kol. opis/definicje.
4. Max ilość punktów dla operacji w ramach przedsięwzięcia: I.1.1 Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, innowacyjną, opartą na zasobach, uwzględniającą ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 70 pkt.
5. Dla Min. ilość punktów dla operacji w ramach zakresu: I.1.1 Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, innowacyjną, opartą na zasobach, uwzględniającą ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, którą operacja musi otrzymać w trakcie oceny 54 pkt.
6. Max ilość punktów dla operacji w ramach przedsięwzięć: I.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór, III.1.1. Włączenie społeczne poprzez realizację Festiwalu Ducha Gór, III.1.2. Inicjatywy na rzecz wzmocnienia kapitału społeczności i organizacji, w tym edukacja w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, III.1.3. Inicjatywy na rzecz tożsamości i zachowania dziedzictwa kulturowego – 66 pkt.
7. Min. ilość punktów dla operacji w ramach przedsięwzięć: I.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór, III.1.1. Włączenie społeczne poprzez realizację Festiwalu Ducha Gór, III.1.2. Inicjatywy na rzecz wzmocnienia kapitału społeczności i organizacji, w tym edukacja w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, III.1.3. Inicjatywy na rzecz tożsamości i zachowania dziedzictwa kulturowego, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny – 50 pkt.
8. Karta zostanie zweryfikowana podczas posiedzenia Rady przez 2 sprawdzających, którzy będą czuwać nad prawidłowym przebiegiem oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej.

L.p.	Kryteria oceny	Opis / definicje	Punkty
------	----------------	------------------	--------

1.	<p>Operacja przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru LGD</p>	<p>Operacja przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej lub promocji obszaru LGD.</p> <p><i>Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Operacja uzupełnia lub tworzy ofertę turystyczną: operacje, które zakładają inwestycje służące turystom – np. są zlokalizowane przy szlaku turystycznym, mają charakter otwarty, Np. muzea, skanseny, wystawy, punkty widokowe, oferta warsztatowa, ścieżki edukacyjne itd...</i> 2) <i>Operacja promuje lub jest komplementarna z innymi miejscami turystycznymi czy szlakami turystycznymi na obszarze LGD.</i> 3) <i>Operacja obejmuje możliwie szeroko cel, w jakim została utworzona np. szlak rzemieślniczy czy konny obejmuje wiele miejsc, możliwie jak najszerzej lub posiada odniesienie do innych szlaków tematycznych, może stanowić ich uzupełnienie, nie służąc tym samym pojedynczym interesom, ale dobru wspólnemu.</i> <p><i>Weryfikacja nastąpi na podstawie dokumentacji aplikacyjnej Kryterium weryfikowane będzie w oparciu o zapisy w dokumentacji aplikacyjnej, w tym budżetu popartych załączonymi dokumentami na spełnienie kryteriów.</i></p> <p><i>Załączone dokumenty powinny być w j. polskim (w przypadku tłumaczonych publikacji należy załączyć również kopię w j. obcym), jako odrębne wydruki np. z literatury, ze stron www itp...Wydruk stron źródeł powinien posiadać opis dotyczący publikacji tj. autor, tytuł, data wydania, wydawnictwo oraz zaznaczony czytelnie konkretny fragment tekstu dot. spełnienia kryterium. Załączniki do wniosku takie jak: „Uzasadnienie zgodności operacji z Lokalnymi Kryteriami Wyboru operacji czy „Analiza innowacyjnego charakteru operacji” oraz opisy w nich zawarte nie stanowią załączników dokumentujących spełnienia kryterium nr 1.</i></p> <p><i>Załączone dokumenty należy oznaczyć w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić, które z kryteriów będą na ich podstawie weryfikowane.</i></p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	<p>max 15</p> <p>15 – operacja przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru poprzez spełnienie 3-trzech łącznie wymienionych warunków</p> <p>10 – operacja przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru poprzez spełnienie 2-óch łącznie wymienionych warunków</p> <p>5 - operacja przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru poprzez spełnienie 1-ego wymienionego warunku</p> <p>0 – operacja nie przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru</p>
2.	<p>Oparcie operacji na lokalnych wartościach i zasobach kulturowych, przyrodniczych lub</p>	<p>Operacja opiera się na lokalnych wartościach i zasobach kulturowych, przyrodniczych lub historycznych.</p> <p><i>W ramach kryterium oceniane będzie oparcie operacji na lokalnych zasobach kulturowych, przyrodniczych i historycznych (3 obszary zasobów), opisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju lub dostępnych opracowaniach.</i></p> <p><i>Kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych, popartych załączonymi dokumentami (np. źródła pisemne, literatura, dokumentacja zdjęciowa odnośniki do</i></p>	<p>max 15</p> <p>15 – operacja opiera się na 3 obszarach zasobów</p> <p>10 – operacja opiera się na 2 obszarach zasobów</p> <p>5 – operacja opiera się na 1 obszarze zasobów</p>

	historycznych	<p>stron www itp...). Załączone dokumenty powinny być w j. polskim (w przypadku tłumaczonych publikacji należy załączyć również kopię w j. obcym), jako odrębne wydruki np. z literatury, ze stron www itp...Wydruk stron źródeł powinien posiadać opis dotyczący publikacji tj. autor, tytuł, data wydania, wydawnictwo oraz zaznaczony czytelnie konkretny fragment tekstu dot. spełnienia kryterium. Załączniki do wniosku takie jak: „Uzasadnienie zgodności operacji z Lokalnymi Kryteriami Wyboru operacji czy „Analiza innowacyjnego charakteru operacji” oraz opisy w nich zawarte nie stanowią załączników dokumentujących spełnienia kryterium nr 2.</p> <p>Załączone dokumenty należy oznaczyć w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić, które z kryteriów będą na ich podstawie weryfikowane.</p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	0 - operacja nie opiera się na żadnym obszarze zasobów
3	Zgodność operacji z potrzebami społecznymi	<p>Operacja zakłada realizację operacji zgodnych z potrzebami społecznymi.</p> <p>Zgodność operacji z potrzebami społecznymi oznacza zgodność w następujących obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Konsultacje społeczne: operacja wynika z konkretnych potrzeb danej społeczności i rozwiązuje lokalny problem, co zostanie poparte konsultacjami społecznymi. Wnioskodawca powinien udokumentować przeprowadzenie konsultacji społecznych, w formie np. spotkań, badania ankietowego, innych. Konsultacje społeczne realizacji operacji powinno odbyć się w miejscowości lub na obszarze, na którym będzie realizowana operacja, w tym, co najmniej jedno bezpośrednie spotkanie z mieszkańcami. Kryterium weryfikowane będzie w oparciu o opis we wniosku oraz dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie i wyniki konsultacji przedłożone wraz z dokumentacją aplikacyjną przez Wnioskodawcę. 2) Ujęcie operacji w dokumentach strategicznych: zasadnicza część działań jest przewidziana w aktualnie obowiązujących dokumentach strategicznych na poziomie miejscowości lub gminy, w której ma być zlokalizowana np. Plany Odnowy Wsi, Strategie Sołeckie, Plany Rewitalizacji lub innych dokumentach planistycznych gminy/miasta. 3) Zaangażowanie lokalnej społeczności i partnerstwo: oznacza współpracę różnorodnych, partnerów: społecznego, publicznego i gospodarczego, nie powiązanych ze sobą osobowo, kapitałowo i decyzyjnie. <p>Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych, <u>popartych</u> załączonymi dokumentami: fragmentami dokumentów strategicznych z zaznaczonymi akapitami, dokumentacją dot. przeprowadzenia konsultacji, porozumieniami pomiędzy partnerami (instytucje, media itd...), wyszczególniającymi podział zadań pomiędzy partnerami.</p>	<p>max 10</p> <p>3 – przeprowadzono i udokumentowano konsultacje społeczne</p> <p>3 – zasadnicza część działań jest zapisana w dokumentach strategicznych</p> <p>2 – zaangażowanie 1 partnera z sektora publicznego</p> <p>2 - zaangażowanie 1 partnera z sektora prywatnego lub organizacji pozarządowej</p> <p>0 – operacja nie jest zgodna z potrzebami społecznymi w żadnym obszarze</p>

		<p>Załączniki do wniosku takie jak: „Uzasadnienie zgodności operacji z Lokalnymi Kryteriami Wyboru operacji czy „Analiza innowacyjnego charakteru operacji” oraz opisy w nich zawarte nie stanowią załączników dokumentujących spełnienia kryterium nr 3.</p> <p>Załączone dokumenty należy oznaczyć w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić, które z kryteriów będą na ich podstawie weryfikowane.</p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu w każdej kategorii.</u></p> <p>Kryterium odnosi się częściowo do operacji inwestycyjnych – w zakresie punktacji związanej z dokumentami strategicznymi punkty te nie odnoszą się do operacji nieinwestycyjnych.</p>	
4	<p>Innowacyjność operacji</p>	<p>Operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań nowatorskich i innowacyjnych na obszarze LGD lub jego części.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Przez operacje nowatorskie rozumie się: operacje niestandardowe, o eksperymentalnym charakterze, w nietypowy sposób podchodzące do lokalnych zasobów, tradycji, przyczyniające się do pozytywnych zmian o długofalowym charakterze na obszarze, wprowadzające nową jakość na obszarze LGD. 2) Przez innowacyjność rozumie się: wdrożenie nowego na danym obszarze lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych na obszarze LGD lub jego części. 3) Innowacyjny charakter operacji może dotyczyć również obszaru ochrony środowiska czy przeciwdziałania zmianom klimatycznym, może być związany z przeciwdziałaniem ubóstwu czy z włączeniem społecznym, nowymi technologiami. <p>Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych, <u>popartych</u> załączonymi dokumentami i materiałami poświadczającymi, że zastosowane rozwiązania mają taki charakter (np. źródła pisemne, literatura, raporty, dokumentacja zdjęciowa odnośniki do stron www itp....) oraz analizy wskazującej na innowacyjny charakter, załączonej do wniosku.</p> <p>Załączone dokumenty powinny być w j. polskim (w przypadku tłumaczonych publikacji należy załączyć również kopię w j. obcym), jako odrębne wydruki np. z literatury, ze stron www itp...Wydruk stron źródeł powinien posiadać opis dotyczący publikacji tj. autor, tytuł, data wydania, wydawnictwo oraz zaznaczony czytelnie konkretny fragment tekstu dot. spełnienia kryterium. Załączniki do wniosku takie jak: „Uzasadnienie zgodności operacji z Lokalnymi Kryteriami Wyboru operacji czy „Analiza innowacyjnego charakteru operacji” oraz opisy w nich zawarte nie stanowią załączników dokumentujących spełnienia kryterium nr 4.</p> <p>Załączone dokumenty należy oznaczyć w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić, które z kryteriów będą na ich podstawie weryfikowane.</p>	<p>max 10</p> <p>10 – operacja jest nowatorska</p> <p>5 – operacja jest innowacyjna</p> <p>0 – operacja nie jest nowatorska, ani innowacyjna</p>

		<p><u>Możliwe przyznanie punktów tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	
5	<p>Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałaniu zmianom klimatu</p>	<p>Operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu.</p> <p><i>W ramach kryterium preferowane będą operacje, których realizacja przyczyni się do działań lub inwestycji sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałania zmianom klimatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Mogą to być działania polegające na rozwiązaniach inwestycyjnych i materialnych, jak: zwiększaniu lub rewitalizowaniu terenów zieleni, nasadzeniach drzew, krzewów, roślin, poprawie małej retencji, wymianie szczelnych gruntów na przepuszczalne, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, materiałów przyjaznych środowisku, ograniczanie emisji gazów, oznaczenie i ochrona miejsc przyrodniczo cennych, infrastrukturze sprzyjającej turystyce i rekreacji ograniczającej emisję gazów, tworzeniu zielonych miejsc pracy.</i> 2) <i>Mogą to być działania polegające na działaniach niematerialnych jak: edukacji sprzyjającej ochronie środowiska lub przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym w formie szkoleń, warsztatów, prelekcji, akcji, wydarzeń itp....</i> <p><i>Kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych, popartych załączonymi dokumentami i materiałami poświadczającymi, że zastosowane rozwiązania mają taki charakter (np. źródła pisemne, literatura, raporty, dokumentacja zdjęciowa odnośniki do stron www itp....). Załączone dokumenty powinny być w j. polskim (w przypadku tłumaczonych publikacji należy załączyć również kopię w j. obcym), jako odrębne wydruki np. z literatury, ze stron www itp...Wydruk stron źródeł powinien posiadać opis dotyczący publikacji tj. autor, tytuł, data wydania, wydawnictwo oraz zaznaczony czytelnie konkretny fragment tekstu dot. spełnienia kryterium. Załączniki do wniosku takie jak: „Uzasadnienie zgodności operacji z Lokalnymi Kryteriami Wyboru operacji czy „Analiza innowacyjnego charakteru operacji” oraz opisy w nich zawarte nie stanowią załączników dokumentujących spełnienia kryterium nr 5.</i></p> <p><i>Załączone dokumenty należy oznaczyć w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić, które z kryteriów będą na ich podstawie weryfikowane.</i></p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	<p>Max 5</p> <p>5 – operacja przewiduje działania na które przewidziano min. 20% środków w budżecie</p> <p>3 - operacja przewiduje działania na które przewidziano min. 10% środków w budżecie</p> <p>1 – operacja przewiduje działania na które przewidziano min. 5% środków w budżecie</p> <p>0 – operacja nie przewiduje zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałaniu zmianom klimatu</p>
6	<p>Promowanie operacji oraz konkursu grantowego</p>	<p>Operacja przewiduje działania promujące operację oraz konkurs grantowy:</p> <p>Promowanie operacji oraz konkursu grantowego oznacza 2 rodzaje działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>W ramach kryterium preferowane będą operacje zakładają działania promujące projekt i jego efekty, z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi. Różne narzędzia oznaczają np: 1.</i> 	<p>Max 5</p> <p>5 - działania promujące obejmują 2 różne narzędzia promocji oraz</p>

	LGD	<p><i>Internet (np. strony www. organizacji, gminy, facebook, prasa elektroniczna, portale), 2. prasę drukowaną, 3. radio, 4. TV, 5. materiały drukowane np. ulotki lub inne. Należy zakładać co najmniej 2 różne narzędzia.</i></p> <p><i>W ramach działań promujących zostanie wykorzystany pełny zakres systemu wizualizacji LGD Partnerstwo Ducha Gór (m.in. znaków graficznych, logotypów, kolorystyki, czcionki) zawartych w księdze wizualizacji.</i></p> <p><i>Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych oraz zapisów w budżecie dot. wydatków na ten cel.</i></p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	<p>wykorzystanie systemu wizualizacji LGD</p> <p>3 – działania promujące obejmują 2 różne narzędzia promocji</p> <p>2 –działania obejmują wykorzystanie zakresu systemu wizualizacji LGD Partnerstwo Ducha Gór</p> <p>0 –operacja nie przewiduje żadnych działań promocyjnych</p>
7	Liczba mieszkańców miejscowości, w której realizowana jest operacja	<p>Operacja w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturowej jest realizowana na terenie miejscowości zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.</p> <p><i>W przypadku inwestycji w więcej niż 1miejscowości kryterium musi być spełnione w każdej z nich, by przyznać punkty.</i></p> <p><i>Kryterium weryfikowane będzie w oparciu o dane GUS na dzień 31.12.2013 r., zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju. W przypadku zmian w wymaganiach programowych PROW 2014-2020 oraz konieczności zastosowania innej podstawy do określania liczby mieszkańców kryterium zostanie odpowiednio ocenione.</i></p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się tylko do operacji inwestycyjnych.</u></p>	<p>Max 1</p> <p>1 – infrastruktura w miejscowości do 5 tys. mieszkańców</p> <p>0- infrastruktura w miejscowości pow. 5 tys. mieszkańców</p>
8.	Doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów	<p>Przez doświadczenie w realizacji projektów należy rozumieć realizację projektów finansowych ze środków zewnętrznych, o które Wnioskodawca ubiegał się dobrowolnie i które wymagały złożenia wniosku o przyznanie pomocy i rozliczenia pozyskanego wsparcia.</p> <p><i>Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych i w udostępnionym przez LGD formularzu popartych załączonymi dokumentami (umowy, sprawozdania wraz z pismem o akceptacji i prawidłowym rozliczeniu projektu).</i></p> <p><i>Załączone dokumenty należy oznaczyć w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić, które z kryteriów będą na ich podstawie weryfikowane.</i></p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	<p>Max 2</p> <p>2 – Wnioskodawca zrealizował co najmniej 2 projekty</p> <p>1 – Wnioskodawca zrealizował 1 projekt</p> <p>0 – Wnioskodawca nie posiada doświadczenia w realizacji projektów</p>

9.	Udział w spotkaniach szkoleniach grupach roboczych	<p>Wnioskodawca korzystał ze szkoleń, spotkań, grup roboczych prowadzonych przez biuro LGD Partnerstwo Ducha Gór dot. grantów.</p> <p>W ramach kryterium preferowane będą operacje skonsultowane z biurem LGD. Kryterium będzie weryfikowane na podstawie dokumentu wystawionego przez LGD, na podstawie posiadanych list obecności oraz kart doradztwa.</p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich zakresów operacji.</u></p>	<p>Max 3</p> <p>3 – korzystał 3 razy i więcej</p> <p>2 – korzystał 2 razy</p> <p>1 – korzystał 1 raz</p> <p>0 – nie spełniony warunek</p>
10.	Stopień przyczyniania się operacji do osiągnięcia celów oraz wskaźników produktu i rezultatu	<p>Operacja przyczynia się do osiągnięcia celów oraz wskaźników produktu i rezultatu.</p> <p>Kryterium premiuje operacje przyczyniające się do osiągnięcia celów i wpływają na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu określonych w LSR LGD Partnerstwo Ducha Gór na lata 2014-2020 oraz określonych jako obowiązkowe w PROW 2014-2020.</p> <p><i>Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych, załącznikach, budżecie.</i></p> <p><u>Możliwe przyznanie punktu tylko w jednej kategorii.</u></p> <p><u>Kryterium odnosi się do wszystkich operacji.</u></p>	<p>Max 3</p> <p>3 – w wysokim stopniu</p> <p>2 – w średni m stopniu</p> <p>1 - w minimalnym stopniu</p>
11.	Komplementarność operacji grantowej z innymi operacjami w ramach projektu grantowego	<p>Operacja jest komplementarna z innymi operacjami w ramach projektu grantowego. Kryterium premiuje operacje przyczyniające się do osiągnięcia wspólnych celów projektu grantowego. Za komplementarne operacje uznaje się zarówno różne przedsięwzięcia, jak i te same, w zależności jaki cel został obrany dla danego projektu grantowego - tematycznego.</p>	<p>Max 1</p> <p>1 – spełnia kryterium</p> <p>0 – nie spełnia kryterium</p>